

3. Leleka T. O. Особливості перекладу слів-реалій. *Наукові записки. Серія : Філологічні науки*. 2023. № 206. С. 74–79.

4. Karpiuk V., Kazhan Y., Korystova K. Translating the realities of a German fairy tale as a means of improving translation competence. *Educational Dimension*. 2024. Vol. 10. P. 84–102.

5. Каменецька К. А. Особливості перекладу лінгвокраїнознавчих реалій Німеччини. *Проблеми розвитку гуманітарних наук в контексті глобальних трансформацій сучасного комунікаційного простору* : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., 27 жовт. 2023 р. Харків : НТУ «ХП», 2023. С. 41–45.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-664-5-45>

ON RENDERING THE STYLE OF JACK LONDON'S “THE APOSTATE” INTO UKRAINIAN

ВІДТВОРЕННЯ СТИЛІСТИКИ ОПОВІДАННЯ ДЖЕКА ЛОНДОНА «ВІДСТУПНИК» УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Kuzmina K. A.

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Theory and Practice
of Translation from English,
Taras Shevchenko National University
of Kyiv
Kyiv, Ukraine*

Кузьміна К. А.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії і практики
перекладу з англійської мови,
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

Твір Джека Лондона «Відступник» є автобіографічним оповіданням відомого американського письменника, у якому на прикладі свого героя – маленького хлопчика на ім'я Джоні – він описує важку дитячу долю наприкінці XIX – на початку XX століття, коли діти нарівні з дорослими були змушені працювати на перших фабриках Америки [5, 6].

Для розуміння сучасних соціальних і економічних процесів та вирішення пов'язаних з ними проблем вкрай необхідно вміти їх бачити в історичній перспективі, у зв'язку з минулими етапами розвитку людської цивілізації. Формуванню такого історичного погляду на життя сприяє знайомство з художніми творами як вітчизняних, так

і зарубіжних авторів, а також із їхніми перекладами, які розкривають і збагачують оригінал новими культурними смислами та допомагають сприймати світ у взаємодії різних культур та історичних епох [2, 4, 6].

Джек Лондон пережив складне напівсирітське дитинство, коли він був змушений з юних років пізнати всю важкість і трагічність дитячої праці. Цей трагізм він і передав через описання непростого характеру головного героя оповідання «Відступник» та його взаємовідносин з сім'єю та оточуючим світом. **Метою** дослідження є виокремлення основних стилістичних прийомів, які письменник використав для «формування» своїх образів та проаналізувати їх відповідники в українському перекладі Володимира Горбатько з точки зору адекватності передачі історичного контексту [1, 3].

*"If you don't **git up**, Johnny, I won't give you **a bite to eat!**"* – – Джонні, якщо **не встанеш**, то не отримаєш **ані крихти!**

В наведеному англійському тексті оригіналу мати намагається розбудити свого сина, використовуючи аграматичне просторіччя "**git up**" та розмовну фразу "**a bite to eat**". Через невідповідність англійської та української граматики в українському перекладі емоційне навантаження аграматизму втрачено, проте цю втрату компенсовано більш підсиленням перекладом другої виділеної фрази.

*"**Lemme lone!**" It was a cry that began, muffled, in the deeps of sleep, that swiftly rushed upward, like a wail, into passionate **belligerence**, and that died away and sank down into an inarticulate whine. – **Відчепися!** Цей крик, приглушено почавшись у глибинах сонної свідомості, швидко вирвався назовні пристрасним **войовничим** зойком, але так само швидко стих і перетворився на нерозбірливе скигління.*

У часи Джека Лондона діти були змушені рано вставати, щоб разом із дорослими йти на фабрику. Всю трагічну безвихідь такого життя Джек Лондон в емоційних фразах передав у вищенаведеному уривку. Ця ж сама тональність збережена і в українському тексті, хоча на рівні окремих одиниць перекладу стилістична забарвленість оригіналу була втрачена (аграматичне "**lemme lone**" передано звичайним українським просторіччям, літературне слово латинського походження "**belligerence**" – більш нейтральним словом «**войовничий**»).

*That a sink should smell was to him part of **the natural order**, just as it was a part of the natural order **that the soap should be grimy with dish-water** and hard to lather. Nor did he try very hard to make it lather. Several splashes of the cold water from the running faucet **completed the function**. – Сморід з раковини був для нього частиною **природного стану речей**, так само як і **засмальцьоване від миття посуду мило**, яке погано милося. Та він і не надто старався намилюватися. Кілька сплесків холодної води з-під крана – **от і вся процедура**.*

У наступному уривку описується похмура й убога атмосфера домівки, де проживала сім'я Джонні: брудна раковина, мило, що не милиться, холодна вода з крану. Український переклад повністю зберігає стиль і настрій оригіналу з використанням окремих лексико-граматичних трансформацій. Англійське підрядне дієслівне речення **“that the soap...”** замінено номінативною фразою з транспозицією відповідно до правил української граматики, а стилістично формалізоване словосполучення **“completed the function”** передано українським більш емоційно забарвленим сталим словосполученням.

Some of the boys shirked, wasting time and machinery by not replacing the small bobbins when they ran out. And there was an overseer to prevent this. He caught Johnny's neighbor at the trick, and boxed his ears. – Дехто з хлопців ухлявся від роботи. Вони марнували свій та машинний час, не замінюючи маленькі котушки, коли ті змотувалися. А щоб хлопці цього не робили, існував наглядач. Застукавши якось сусіда Джонні за таким фокусом, він добряче нам'яв йому вуха.

У наведеному уривку описується важка атмосфера на ткацьких фабриках, в якій працював Джонні разом зі своїми однолітками з одноманітністю механічної праці, яка швидко перестав приносити задоволення, суровим наглядачем, який за незначну провину може вдарити, з постійною можливістю отримати травму при роботі з грубими верстатами, із задухом від текстильного пилу. Образ фабрик кінця XIX – початку XX століть майстерно передано як самим автором оригіналу, так і його перекладачем. Трансформації в українському перекладі, як і в попередніх прикладах, зумовлені лише синтаксичними розбіжностями між мовами та частковою невідповідністю окремих лексичних значень.

"I know, ma, what you've ben plannin' for Will -- keepin' him in school to make a bookkeeper out of him. But it ain't no use, I've quit. He's got to go to work." "An' after I have brung you up the way I have," she wept, starting to cover her head with the apron and changing her mind. "You never brung me up," he answered with sad kindness. "brung myself up, ma, an' I brung up Will... I'm tired. I'm goin' now. Ain't you goin' to say good-by?" – Я знаю, ма, що планувала ти для Віла: щоб він ходив до школи, а потім учився на бухгалтера. Але то все марно. Так не вийде. Я кидаю це заняття. І йому доведеться піти на роботу.

– І оце – подяка за те, що я тебе виховала! – знову зарюмсала мати, прикрившись фартухом і роздумуючи, чим зарадити.

– Нічого ти мене не виховала, – відповів Джонні з печалю і лагідністю в голосі. – Я сам себе виховав, ма, і також виховав Віла ... Я втомився. І тому я їду. Ти не хочеш зі мною попрощатися?

Наприкінці оповідання Джонні, виснажений передчасним дорослим життям, покидає матір, молодших братів, фабрику, та, відчувши нарешті свободу, сідає на перший товарний потяг. Так само колись і Джек Лондон, залишивши фабричну працю, вирушив потягом у новий етап свого життя.

Наведений уривок описує важку розмову Джонні з матір'ю. Його висока експресивність та емоційна напруженість повністю збережені Володимиром Горбатько, незважаючи на втрату в перекладі просторічного аграматизму фраз Джонні та його матері.

У перекладі трансформації відбуваються лише на рівні окремих фрагментів тексту через лексико-граматичні розбіжності між двома мовами, тоді як на рівні цілісного тексту переклад є повністю адекватним. Останнє пояснюється не тільки професіоналізмом перекладача, а і близькістю для української культури ситуації та подій, описаних Джеком Лондоном. Адже під час зародження капіталізму та індустріалізації на межі XIX–XX століть прості люди в Європі і у Сполучених Штатах жили у схожих історичних реаліях і стикались з одними і тими самими труднощами, що відображено як у вітчизняній літературі, так і у творах різних американських та європейських авторів. Тому у перспективі цікаво було б на основі подібних зіставних перекладацьких досліджень порівнювати способи опису одних і тих самих історичних реалій у художніх творах різних культур.

Література:

1. Ерліхман А. М., Кульчицька О. О. Лексико-стилістичні засоби формування образу головного персонажа у романі Джонатана Сафрана Фоера "Extremely Loud and Incredibly Close". *Закарпатські студії*. 2022. Випуск 25, Том 1. URL: <https://www.researchgate.net/publication/391398310> (дата звернення: 20.02.2026).
2. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад (на матеріалі англомовних перекладів української прози). Львів : Вид-во при Львівському ун-ті, 1989. 216 с.
3. Лондон Джек Відступник / переклад: Володимир Горбатько. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=883> (дата звернення: 20.02.2026).
4. Cultural Translation. Copyrighted Material Taylor & Francis. URL: https://cbpbu.ac.in/userfiles/file/2020/STUDY_MAT/ENGLISH/JS/cultural%20translation%20pdf%20routledge.pdf (дата звернення: 20.02.2026).
5. Growing up poor in 19th century America: The Jack London Story. *Absolute History*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=KnBnNKbZnIA> (дата звернення: 20.02.2026).

6. London Jack The Apostate. URL: https://www.shortstoryamerica.com/pdf_classics/london_the_apostate.pdf (дата звернення: 20.02.2026).

7. Torop Peeter Translation as translating culture. *Sign. Systems. Studies*. University of Tartu, 2002. Vol. 30, No. 2. URL: <https://ojs.utlib.ee/index.php/sss/article/view/SSS.2002.30.2.14> (дата звернення: 20.02.2026).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-664-5-46>

LOSSES IN RENDERING MILITARY TERMINOLOGY IN SIMULTANEOUS INTERPRETING

ВТРАТИ ПІД ЧАС ВІДТВОРЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ У СИНХРОННОМУ ПЕРЕКЛАДІ

Movchan B. V.

*Candidate of Philological Sciences,
Assistant Professor at the Department
of Theory and Practice
of Translation from English,
Taras Shevchenko National
University of Kyiv
Kyiv, Ukraine*

Мовчан Б. В.

*кандидат філологічних наук,
асистент кафедри теорії і практики
перекладу з англійської мови,
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

Kinzerska V. B.

*Master's Student at the Department
of Theory and Practice
of Translation from English,
Taras Shevchenko National
University of Kyiv
Kyiv, Ukraine*

Кінзерська В. Б.

*магістрант кафедри теорії
і практики перекладу
з англійської мови,
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

Упродовж останніх років міжнародні конференції з питань безпеки та війни стали ключовими майданчиками формування публічного дискурсу. Їхній формат, швидка зміна мовців і високий темп мовлення ускладнюють роботу синхроністів та підвищують вимоги до термінологічної точності. Перекладачі змушені балансувати між зрозумілістю й точністю, що ускладнює оцінювання усного перекладу [8, с. 768]. Одним із показників якості вважають перекладацькі втрати. Найвні дані свідчать про різний рівень втрат і різні підходи до синхронного перекладу порівняно з письмовим, що пов'язують